

УДК: 351: 002.8

DOI: 10.34132/pard2019.06.01

ТЕНДЕНЦІЇ ДИСЕРТАЦІЙНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ З ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У 2015 – 2019 РОКАХ

Бакуменко В.Д., д-р наук з держ. упр., професор, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка, м. Харків, Україна

У статті зібрано, узагальнено та проаналізовано статистику і динаміку вітчизняних дисертаційних досліджень з державного управління у період з 2015 по 2019 роки за кількома показниками. Серед них маємо наукові ступені та спеціальності з державного управління, сфери, рівні та засоби управлінського впливу, спеціалізовані вчені ради, де вони відбулися, рівні консультування та керівництва дисертаціями, їх зв'язок з практикою публічного управління. Виявлено низку позитивних тенденцій, зокрема: зростання кількості й помітне переважання за цим показником досліджень державного рівня, а також тих, що спрямовані на вирішення проблем і завдань державотворення; зростання рівня різноманіття тематики та зв'язку з практикою; зменшення кількості робіт широкого профілю з досліджень державної політики та їх дублювання за тематикою; суттєве зменшення відсотку непрофільного консультування докторських дисертацій та керівництва кандидатськими дисертаціями; активна робота нових спеціалізованих вчених рад на фоні збереження лідерства Національної академії державного управління при Президентові України та її регіональних інститутів з державного управління за більшістю з розглянутих показників. В той же час, ще залишаються окремі прояви низької якості захищених дисертацій. Для упередження таких ситуацій необхідно й надалі посилювати принципиовість та професіоналізм спеціалізованих вчених рад. Запропоновано для підвищення рівня експертизи, обмежити роботу рад не більше ніж одним засіданням на місяць. Також слід

додатково впровадити механізм, схожий на умовну акредитацію освітніх програм, шляхом повернення за рішенням колегії дисертації на виправлення недоліків до спеціалізованої вченої ради з вимогою повторного її захисту не раніше, ніж через рік. З метою реального підвищення рівня зв'язку дисертаційних досліджень з практикою публічного управління рекомендовано здійснювати вибір тематики дисертацій у прив'язці до перспективних планів законодавчої роботи, прогнозування та стратегічного планування, державного програмування розвитку суспільних сфер, галузей і територій.

Ключові слова: державне управління, динаміка, дисертаційні дослідження, 2015-2019 роки, статистика, тенденції.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Днем «народження» галузі науки державного управління серед науковців вважається дата прийняття постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей науки, з яких може бути присуджений науковий ступінь» від 29 листопада 1997 року № 1328, якою ця галузь була зазначена серед інших вітчизняних галузей науки, яким було дозволено проводити захисти дисертаційних досліджень [1]. Далі були визначені її наукові спеціальності, які потім змінилися у 2002 році і є дійсними досі [2]. Серед них 25.00.01 – теорія та історія державного управління, 25.00.02 – механізми державного управління, 25.00.03 – державна служба та 25.00.04 – місцеве самоврядування. Пізніше до їх складу було введено спеціальність 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку [3]. Питання інституалізації та наукометричного аналізу початкового періоду становлення та розвитку в Україні галузі наук «державне управління» достатньо повно викладені у роботі [4].

У 2015 році був прийнятий Закон України «Про державну службу», яким фактично у ст.48 було трансформовано галузь знань (науки та освіти) державного управління у галузь знань (пізніше у 2019 році замінено на сферу) публічного управління та адміністрування [5]. Зроблено це було, щоб привести її у відповідність визначеним міжнародним стандартам. По сутності мало що при цьо-

му змінилося, оскільки система державного управління в Україні й раніше розглядалося як інтеграція системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування з відповідними службами. Мабуть тому вже три роки поспіль продовжується процес захисту дисертацій з державного управління та місцевого самоврядування за тими ж паспортами спеціальностей, тобто 25.001-25.00.05. Головним в цьому процесі залишається забезпечення належної якості самих дисертаційних робіт, їх відповідності вимогам суспільства. З позиції такого підходу є необхідним не тільки підсумковий контроль результатів, який здійснювався раніше МОН України, а зараз переходить до компетенцій НАЗЯВО, але й постійний їх моніторинг та професійне оцінювання науковою громадськістю.

Слід зазначити, що моніторинг стану та оцінювання результатів дисертаційних досліджень з державного управління фактично був запроваджений з самого початку їх захисту в тих організаціях, де вони здійснювалися. На початку такі дослідження певний період проводилися тільки у системі Української академії державного управління при Президентові України, з 2002 року перейменованої у Національну академію державного управління (далі НАДУ), за ініціативою керівництва якої власно й було започатковану галузь науки державного управління в Україні. В академії результати моніторингу дисертаційних досліджень стали з 1998 року обов'язковим атрибутом її щорічних звітів з діяльності (розділ «науково-дослідницька діяльність», підрозділ «підготовка кадрів вищої кваліфікації») й такий стан зберігається й досі [6]. Автор брав безпосередню участь у такій роботі у НАДУ як начальник управління організації наукових досліджень з 1996 до 2001 року, як директор Інституту проблем державного управління та місцевого самоврядування з 2002 до 2005 року [7, 8], а з 2006 року організував і проводив таку роботу в Академії муніципального управління як проректор з наукової роботи.

В той же час, не втрачає актуальності систематичне проведення моніторингу та комплексного оцінювання стану дисертаційних робіт не тільки в окремих організаціях, а цілком у галузі науки. Поки такі дослідження, незважаючи на їх важливість, носять епізодичний характер. Дана стаття саме присвячена сучасним аспектам га-

лузевого оцінювання стану дисертаційних досліджень з державного управління на етапі трансформації відповідної галузі науки.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Запровадженню і розвитку в Україні моніторингу та оцінювання стану дисертаційних досліджень з державного управління сприяла низка зарубіжних та вітчизняних публікацій. Насамперед слід зазначити роботу американських вчених З. Лана та К. Андерс [9], які виділили парадигму наукових досліджень з державного управління у США. Її ідеї, з одного боку, були використані українськими вченими у методології формування першого в Україні словника-довідника з державного управління [10], а, з другого боку, підштовхнули до виділення вітчизняної парадигми таких досліджень. Відповідна парадигмальна матриця містила чотири рівні (наукові спеціальності, проблемні сфери, базові наукові підходи, критерії масштабності) й була надалі покладена в основу методології багатоаспектного аналізу дисертаційних досліджень у галузі. З її використанням у роботі [11], приуроченій до 10-річчя галузі науки державного управління в Україні, вперше було висвітлено багатоаспектний аналіз дисертаційних досліджень, здійснених в її межах. За його результатами було вказано на те, що поле напрямів досліджень за паспортами спеціальностей науки державного управління потребує подальшого доопрацювання у напрямку поділу спеціальності «механізми державного управління», наприклад виділення спеціальності «галузеве управління», виключення перехрещення між спеціальностями та фактів невідповідності назв робіт. У тому ж складі автори, серед яких голова та члени експертної ради у цій галузі, підготували наступну публікацію [12], в якій було зроблено акцент на аналізі дотримання вимог Вищої атестаційної комісії України (ВАК) у дисертаційних дослідженнях з державного управління. В роботі було відмічено про наявність позитивних тенденцій у процесі підготовки дисертаційних робіт, зокрема «відповідність переважної їх кількості вимогам щодо кількості публікацій та достатньої як наукової, так і прикладної апробації отриманих результатів, а також щодо рівня керівництва кандидатськими дисертаціями та все більшого залучення до консультування, керівництва, всіх форм наукової експертизи фахівців у даній галузі науки - докторів та кандидатів наук з держав-

ного управління». У роботі [13] аналіз дисертацій виявив, що «значна кількість дисертацій не обгрунтовано віднесені до спеціальності 25.00.01 – теорія та історія державного управління». В той же час, «чинна система спеціальностей галузі науки державного управління дозволила без будь-яких суттєвих проблем проводити захисти дисертацій, що готувалися за спеціальністю публічне управління та адміністрування». Також відмічено зростання робіт з терміном «публічний» у назвах робіт. Низка робіт була присвячена розвитку дисертаційних досліджень за окремими спеціальностями [14], за окремими напрямками і видами діяльності [15, 16] в окремих організаціях [17] й навіть за видами наукових ступенів [18]. Наприклад у роботі [14] зроблений аналіз дисертаційних досліджень у галузі 25.00.03 – державна служба за період 2003 – 2011 роки показав, що «кількість та предмети дослідження поки не повністю відповідають потребам практики державного управління та завданням розвитку державної служби в Україні. На часі посилення взаємозв'язку науки і практики державної служби, що слід розглядати як важливий елемент її реформування та подальшого розвитку в Україні». Стаття [18] була присвячена методологічним проблемам докторських дисертацій. Інформаційна база наукометричного дослідження дисертаційних робіт поповнювалася доступними даними з Веб-сайтів організацій, в яких функціонували спеціалізовані вчені ради за спеціальностями державного управління, насамперед з Національної академії державного управління при Президентові України [19], а також інформаційно-аналітичними матеріалам щодо розвитку галузі науки «Державне управління» (1996-2011 рр.) [20]. Слід також зазначити, що у методологічному плані у багатьох з наведених публікацій, а також у даній роботі враховані результати наукової розробки науково-методологічних засад становлення галузі науки «державне управління» [21], матеріал щодо пріоритетів дослідження державного управління у контексті суспільних трансформацій [22] та Енциклопедичний словник з державного управління [23].

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Метою статті – є виявлення тенденцій, які притаманні вітчизняним дисертаційним дослідженням за спеціальностями державного управління у період з 2015 по 2019 роки, що характеризується

трансформацією галузі знань «державне управління» у галузь знань «публічне управління та адміністрування». Для досягнення мети статті передбачено:

– зібрати, узагальнити та проаналізувати за обраний період дослідження статистику і динаміку захистів в Україні дисертацій за науковими ступенями та спеціальностями державного управління, а також за сферами, рівнями і засобами управлінського впливу, за спеціалізованими вченими радами, за рівнем консультування та керівництва дисертаціями, за їх зв'язком з практикою публічного управління;

– виявити та охарактеризувати позитивні та негативні тенденції, притаманні дисертаційним дослідженням за цей період;

– сформулювати загальні висновки та рекомендації, що сприятимуть подальшому подоланню негативних тенденцій та покращанню якості дисертаційних досліджень за спеціальностями державного управління.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Для вітчизняної науки та освіти 2019 рік безумовно є реформаторським. Вже внесені законодавчі зміни у функціонування системи вищої та середньої освіти, запрацювала нова освітньо-акредитаційна схема НАЗЯВО, відбулися перші захисти наукових ступенів доктора філософії з відповідних наук, поки що на тимчасово створених разових спеціалізованих вчених радах, попереду перехід на оновлену систему розгляду та підтвердження захищених дисертаційних робіт.

Напередодні суттєвих змін має сенс розглянути, з якими результатами підійшла до 2020 року галузь науки публічного управління та адміністрування. На нашу думку, найбільш суттєвим її результатом поки що є великий масив захищених дисертацій за спеціальностями державного управління. Кількість цих робіт на кінець 2019 року досягла майже 2300 робіт, у т.ч. докторських дисертацій більше 360 і кандидатських більше 1900. За цих умов заслуговують на увагу сучасний стан та рівень таких досліджень.

Об'єктом даного дослідження є сфера вітчизняного державного управління, а предметом – масив захищених дисертаційних робіт з державного управління у 2015 – 2019 роках, який оцінювався за

кількістю та кваліфікаційним рівнем захищених робіт (всі, докторські, кандидатські), за науковими спеціальностями (25.00.01 – 25.00.05), за їх статистикою та динамікою, за сферою, рівнем та засобами впливу публічного управління, за спеціалізованими вченими радами, за рівнем консультування та керівництва дисертаціями, за їх зв'язком з практикою публічного управління.

Статистика захистів дисертацій у галузі державного управління за науковими ступенями у 2015 – 2019 роках наведена у Табл.1 а їх динаміка – на рис. 1.

Таблиця 1

Статистика захистів дисертацій у галузі державного управління за науковими ступенями у 2015 – 2019 роках

Дисертації	Роки					Всього
	2015	2016	2017	2018	2019	
докторські	20	21	15	20	28	104
кандидатські	139	106	129	97	110	581
Всього	159	127	144	117	138	685

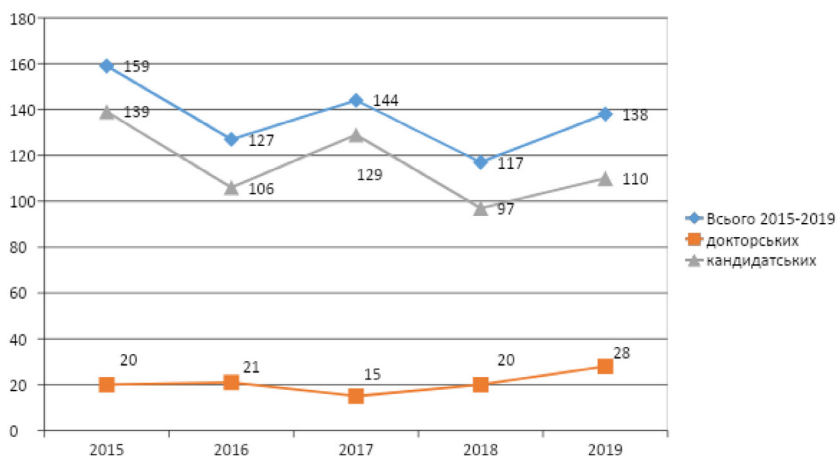

Рис.1. Динаміка захистів дисертацій за науковими ступенями

Статистика захистів дисертацій у галузі державного управління за науковими спеціальностями у 2015 – 2019 роках наведена у Табл.2, а динаміка - на Рис. 2.

Таблиця 2

Статистика захистів дисертацій у галузі державного управління за науковими спеціальностями у 2015 – 2019 роках

	Роки					Разом
	2015	2016	2017	2018	2019	
25.00.01	23	26	37	29	19	134
25.00.02	120	78	87	70	103	458
25.00.03	8	8	7	7	2	32
25.00.04	8	15	11	9	10	53
25.00.05	-	-	2	2	4	8
Всього	159	127	144	117	138	685

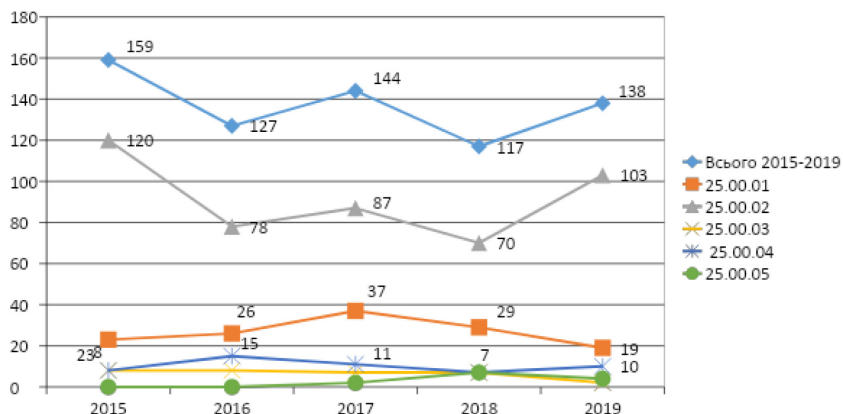

Рис. 2. Динаміка захистів дисертацій за спеціальностями у 2015-2019 рр.

Далі розглянемо статистику захистів дисертацій за ступенями та спеціальностями науки державного управління по роках у послідовності з 2015 по 2019 роки (Рис. 3 – Рис. 7).

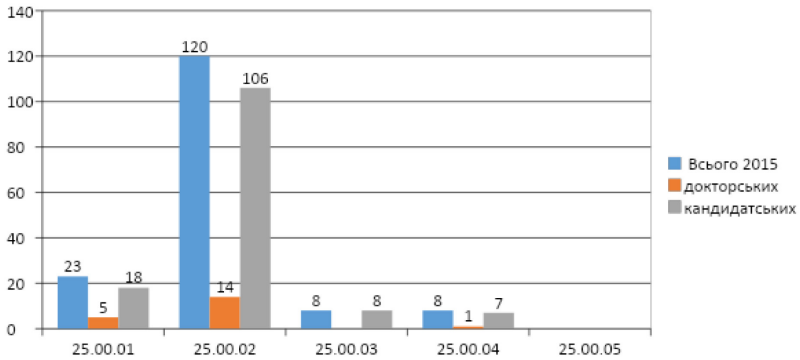

Рис.3. Статистика захистів дисертацій у 2015 році за науковими ступенями та спеціальностями

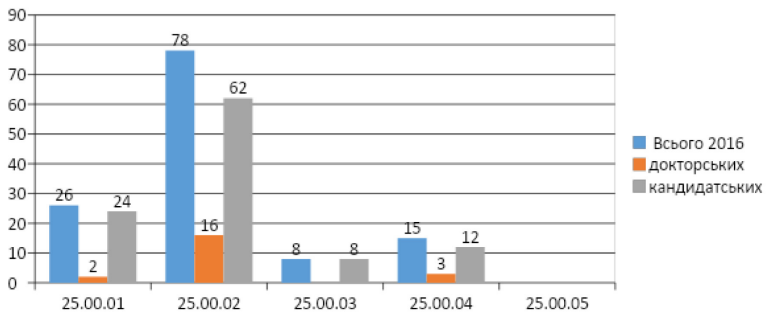

Рис. 4. Статистика захистів дисертацій у 2016 році за науковими ступенями та спеціальностями

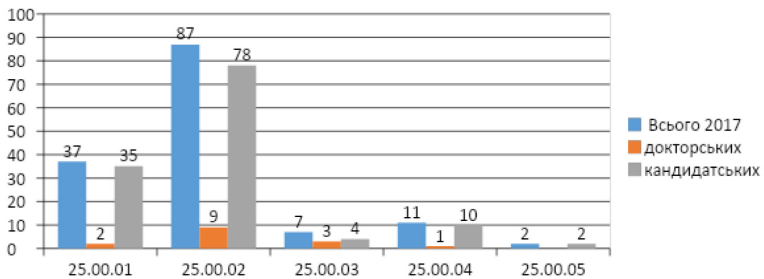

Рис. 5. Статистика захистів дисертацій у 2017 році за науковими ступенями та спеціальностями

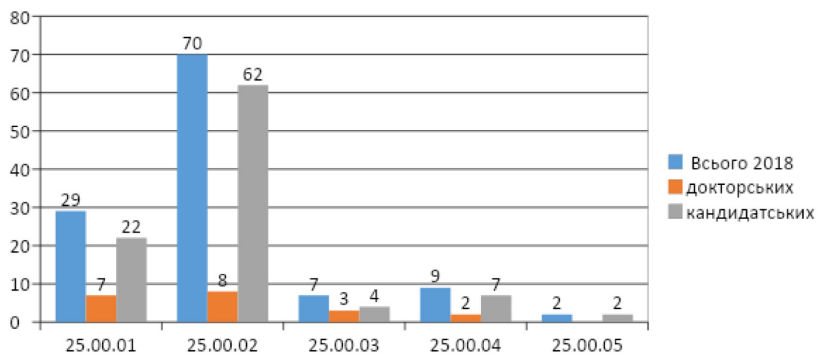

Рис. 6. Статистика захистів дисертацій у 2018 році за ступенями та спеціальностями

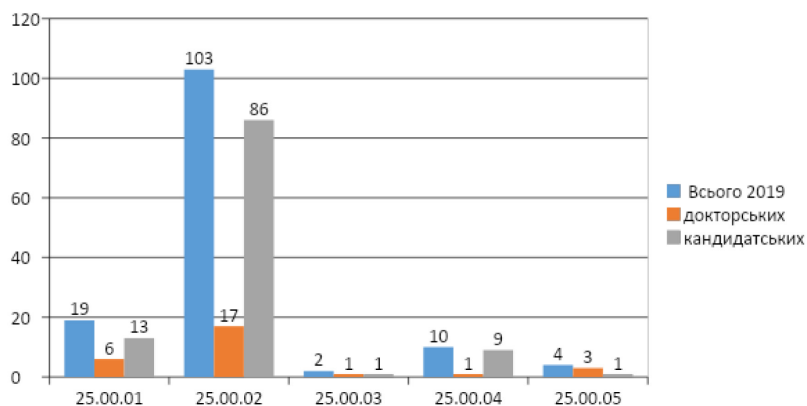

Рис. 7. Статистика захистів дисертацій у 2019 році за ступенями та спеціальностями

Проведено аналіз дисертацій з державного управління у обраному періоді на предмет з'ясування їх спрямування на дослідження впливу на різні сфери суспільства. Такі сфери нами класифіковано як економічна, соціальна, гуманітарна, екологічна, державотворення, національна безпека. Все, що не підпадало під таку класифікацію, було позначено як інші (рис. 8).

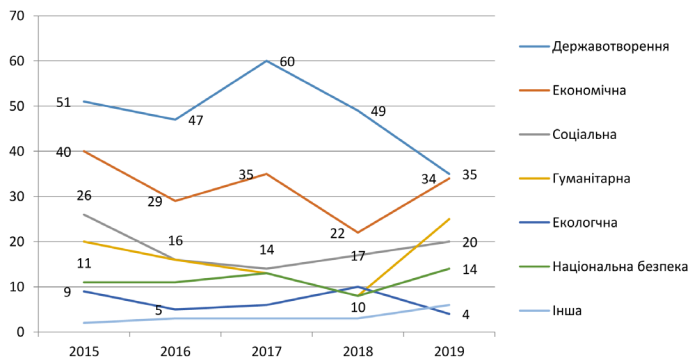

Рис. 8. Динаміка захищених дисертацій за сферою впливу (спрямування) публічного управління у 2015 – 2019 роках

Найбільша кількість захистів відбувається щодо публічного впливу на сферу державотворення, хоча в останні два роки спостерігався їх помітний спад. На другому місці йдуть дослідження впливу на сферу економіки. Третє та четверте місце поділяють впливи на соціальну та гуманітарну сфери. Чимало робіт захищені за проблемами управління у сфері національної безпеки.

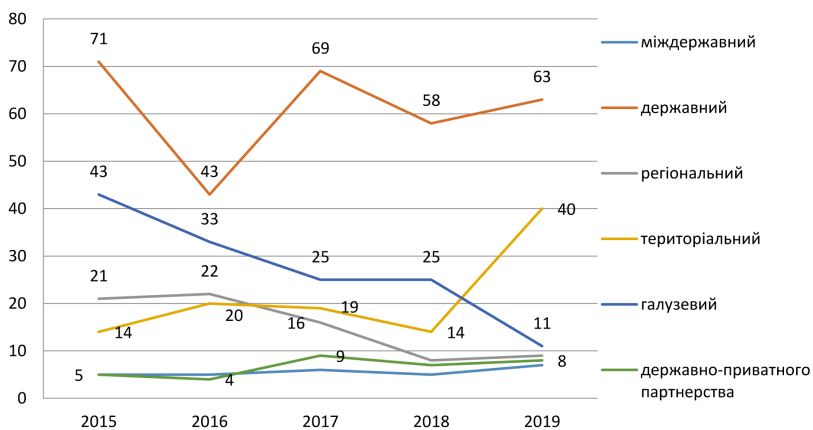

Рис. 9. Динаміка захистів дисертацій за рівнями державного управління у 2015 – 2019 роках

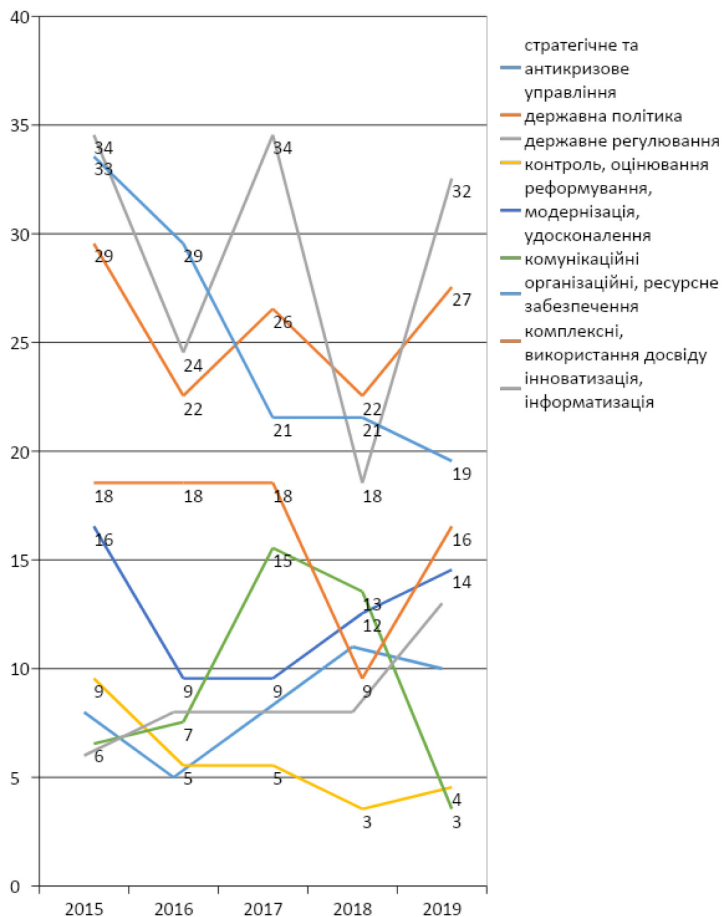

Рис. 10. Динаміка захистів дисертацій за засобами впливу публічного управління у 2015 – 2019 роках

Були класифіковані рівні публічного впливу, як: міждержавний, державний, регіональний, територіальний, галузевий та державно-приватного партнерства. Динаміка захистів дисертацій за цими рівнями публічного впливу показана на Рис. 9.

З Рис. 9 видно, що найбільше дисертацій захищені за державним рівнем й на протязі останніх трьох років спостерігається певна

їх стабільність (58-69 захистів). Другими за загальною кількістю йдуть дослідження на територіальному рівні, причому за рахунок захищених 40 робіт у 2019 році. Спостерігається тенденція до зниження досліджень у більшій мірі на галузевому (другому за загальною кількістю захистів у обраний період дослідження) й у меншій на регіональному рівнях публічного управління.

На Рис. 10 відображена динаміка захистів дисертацій за засобами впливу публічного управління у 2015 – 2019 роках.

Продовжується тенденція минулих років щодо переважної кількості захистів з державного регулювання (142) та державної політики (126). З ними конкурує тематика щодо організаційного та ресурсного забезпечення (123). В той же час, кількість таких робіт від року до року суттєво зменшувалася (з 29 у 2015 році до 19 захистів у 2019 році). Чимало робіт присвячені дослідженню: реформування, модернізації та вдосконаленню публічного управління (60); комплексного застосування механізмів впливу та використанню зарубіжного і вітчизняного досвіду (79); комунікаційної взаємодії (44); інноватизації та інформатизації публічного управління (43); стратегічного та антикризового управління (42); контролю та оцінювання (26).

У період з 2015 по 2019 роки захисти дисертацій за спеціальностями державного управління відбувалися у: Національній академії державного управління при Президентові України (НАДУ 1 та НАДУ 2 – перша та друга спеціалізовані ради, м. Київ); харківському (ХАРІДУ), дніпровському (ДРІДУ), львівському (ЛРІДУ) та одеському (ОРІДУ) регіональних інститутах державного управління Національної академії державного управління при Президентові України; Класичному приватному університеті (КПУ, м. Запоріжжя); Інституті законодавства Верховної Ради України (ІЗУ, м. Київ); Донецькому державному університеті управління (ДонДУ); Національному університеті цивільного захисту України (НУЦЗУ, м. Харків); Чорноморському національному університеті імені Петра Могили (ЧНУ, м. Миколаїв); Інституті підготовки кадрів Державної служби зайнятості України (ІПКДСЗУ, м. Київ); Академії муніципального управління (АМУ, м. Київ); Міжрегіональній академії управління персоналом (МАУП, м. Київ); Івано-Франків-

ському національному технічному університеті нафти і газу України (І-ФНТУНІГ); Хмельницькому університеті управління і права (ХМУУіП); Чернігівському національному технічному університеті (ЧНТУ); Дніпровському державному аграрно-економічному університеті (ДДАЕУ); Університеті митної справи та фінансів (УМСтаФ, м. Дніпро). Також була відкрита спеціалізована вчена рада в Таврійському національному університеті ім. В.І.Вернадського (м. Київ) але жодного захисту дисертацій на ній поки не відбулося.

Статистика захистів у 2015 – 2019 роках докторських і кандидатських дисертацій з державного управління у спеціалізованих вчених радах вище зазначених організацій наведена у Табл. 3.

Таблиця 3

Статистика захистів дисертацій з державного управління у спеціалізованих вчених радах у 2015 – 2019 роках

Рада		2015	2016	2017	2018	2019	Всього
НАДУ 1	разом	14	17	22	15	6	74
	докт	8	2	3	2	2	17
	канд	6	15	19	13	4	57
НАДУ 2	разом	23	13	10	8	10	64
	докт	2	4	2	3	1	12
	канд	21	9	8	5	9	52
ХАРІДУ	разом	8	11	11	10	14	54
	докт	-	-	-	1	1	2
	канд	8	11	11	9	13	52
ДРІДУ	разом	11	9	15	12	2	49
	докт	-	-	4	5	2	11
	канд	11	9	11	7	-	38
КПУ	разом	8	14	9	6	4	41
	докт	1	5	2	2	2	12
	канд	7	9	7	4	2	29
ІЗУ	разом	6	2	7	4	4	23
	докт	1	-	-	-	2	3
	канд	5	2	7	4	2	20

Продовження табл. 3

ДонДУ	разом	12	9	3	4	6	34
	докт	3	3	-	-	1	7
	канд	9	6	3	4	5	27
НУЦЗУ	разом	17	12	15	8	17	69
	докт	-	-	2	2	5	9
	канд	17	12	13	6	12	60
ЧНУ	разом	5	1	6	2	3	17
	докт	3	1	2	-	1	7
	канд	2	-	4	2	2	10
ІПКДСЗУ	разом	-	-	2	8	10	20
	докт	-	-	-	-	2	2
	канд	-	-	2	8	8	18
АМУ	разом	28	17	-	-	-	45
	докт	2	6	-	-	-	8
	канд	26	11	-	-	-	37
МАУП	разом	-	-	5	19	31	55
	докт	-	-	-	5	9	14
	канд	-	-	5	14	22	41
ЛРІДУ	канд	15	6	22	6	4	53
ОРІДУ	канд	6	8	2	7	9	32
І-ФНТУНІГ	канд	6	8	4	3	7	28
ХмУУіП	канд	-	-	3	3	6	12
ЧНТУ	канд	-	-	6	2	1	9
ДДАЕУ	канд	-	-	1	-	4	5
УМСтаФ	канд	-	-	1	-	-	1
Разом		159	127	144	117	138	685

Найбільше захистів відбулося у Національній академії державного управління (138, у т.ч. 29 докторських та 109 кандидатських робіт). На другому місці Національний університет цивільного захисту України (69, у т.ч. 9 докторських робіт). Далі йдуть Міжрегіональна академія управління персоналом (55, у т.ч. 14 докторських робіт), Харківський (54, у т.ч. 2 докторські роботи), Львівський (53 кандидатські роботи) та Дніпровський (49, у т.ч. 11 докторських робіт) регіональні інститути державного управління НАДУ.

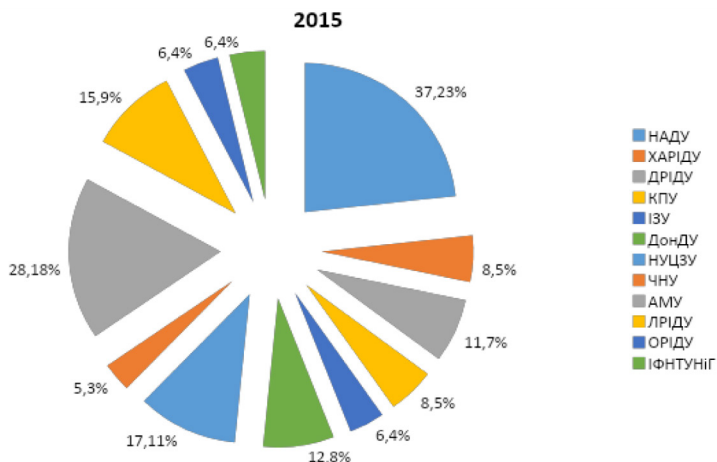

Рис. 11. Статистика та співвідношення захистів дисертацій у 2015 р.

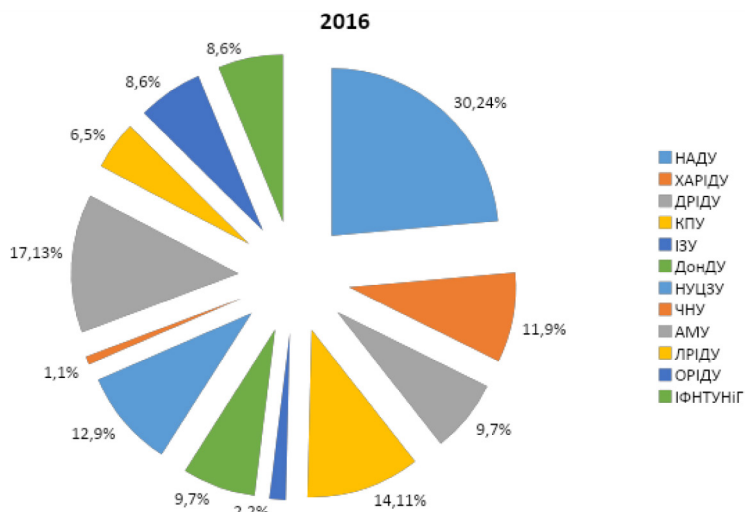

Рис. 12. Статистика та співвідношення захистів дисертацій у 2016 р.

На Рис. 11-15 відображена статистика та співвідношення захистів дисертацій на спеціалізованих вчених радах по роках, починаючи з 2015 року.

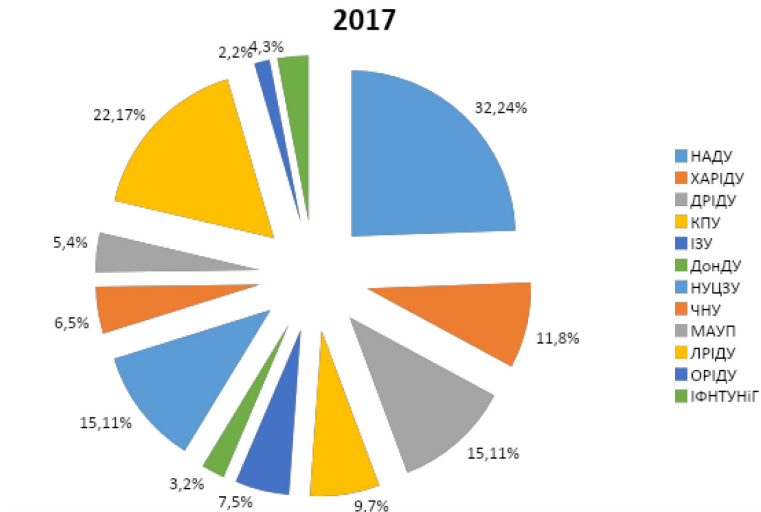

Рис. 13. Статистика та співвідношення захистів дисертацій у 2017 р.

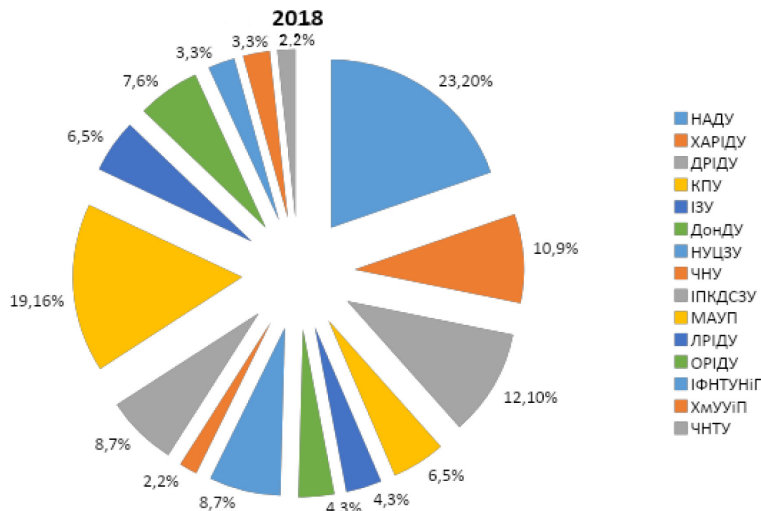

Рис. 14. Статистика та співвідношення захистів дисертацій у 2018 р.

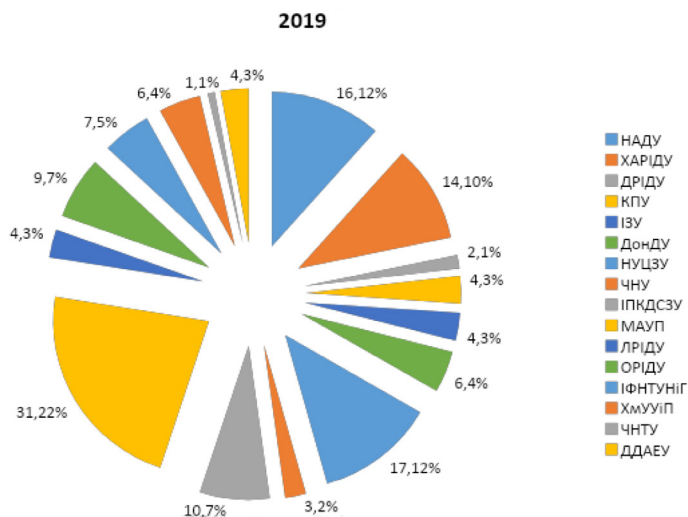

Рис. 15. Статистика та співвідношення захистів дисертацій у 2019 р.

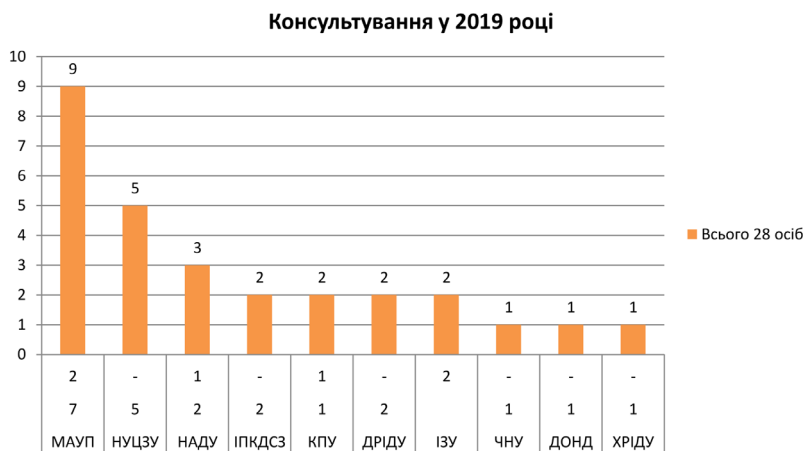

Рис. 16. Рівень консультування докторських дисертацій.

Примітка: верхній рядок даних – це доктори не з державного управління (2-1-1-2---).

На якість будь-якого дисертаційного дослідження завжди впливає рівень його консультаційного чи керівницького супроводу. Це й вибір тематики дослідження, й здійснення консультацій у процесі планування та виконання дослідження, й організаційно-дорадча допомога у виборі опонентів, рецензентів, фахових видань для публікацій, редагуванні роботи та статей на її основі, проведенні семінарів із заслуховування результатів роботи, підготовці висновків за їх результатами та інше. Тому у статті наведені результати з'ясування рівня консультування та керівництва дисертаціями з державного управління на прикладі робіт, захищених у 2019 році (Рис. 16 та 17).

Рис. 17. Рівень керівництва кандидатськими дисертаціями.

З Рис. 16 та 17 можна зробити висновок, що відсоток непрофільних (не з державного управління) докторів наук, що консультують докторські роботи, складає 21,4%, а непрофільних керівників (докторів та кандидатів наук) кандидатських робіт – 21,8%. Для порівняння звернемося до даних роботи [13], де такий відсоток у 2008 році складав для докторських робіт 75%, а для кандидатських – 58,8%.

Одним з основних показників важливості результатів дисертаційних досліджень є їх зв'язок з практикою. Саме тому такий підпункт уведено як обов'язковий у текст всіх без виключення авторефератів дисертацій. На Рис.18 наведено узагальнену ситуацію з цього питання для дисертацій, захищених у 2019 році

2019 - рівень зв'язку з практикою

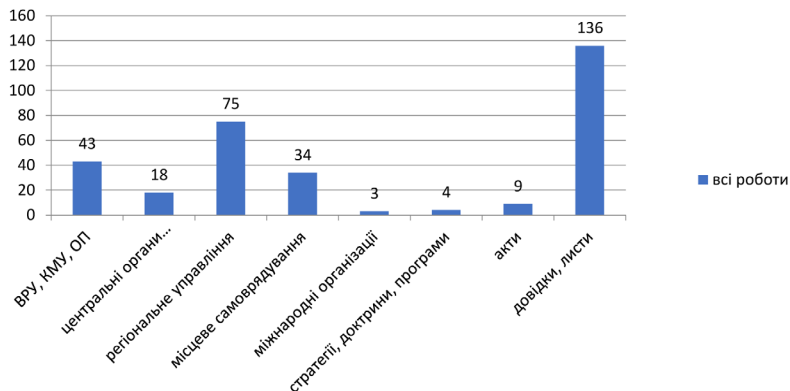

Рис. 18. Показники зв'язку дисертаційних досліджень з практикою публічного управління

Критеріями для оцінювання обрані як наявність документів, що підтверджують зв'язок з практикою (акти, довідки, листи), так і рівні публічного управління, де використані результати дисертаційних досліджень. До таких рівнів віднесені: Верховна Рада України (ВРУ), Кабінет Міністрів України (КМУ), Офіс Президента України (ОП), центральні органи виконавчої влади (ЦОВВ), органи влади на регіональному рівні (регіональне управління), органи місцевого самоврядування (міське самоврядування), міжнародні організації, а також рівень державно-управлінських документів (стратегії розвитку, доктрини, державні програми цільові та розвитку, національні проекти).

Кількість довідок набагато перевищила кількість робіт, тому на Рис.18 враховано тільки факти їх наявності. З 138 захищених дисертацій у 2019 році за спеціальностями державного управління тільки у двох кандидатських роботах не було документів, що підтверджують зв'язок роботи з системою публічного управління в Україні або з міжнародними організаціями, що працюють у цій сфері суспільної діяльності.

Висновки. У даній статті зібрано, узагальнено та проаналізовано статистику і динаміку захистів в Україні дисертацій за період з 2015 по 2019 роки за такими показниками як наукові ступені та спеціальності з державного управління, сфери, рівні та засоби управлінського впливу, спеціалізовані вчені ради, де вони відбулися, рівні консультування та керівництва дисертаціями, їх зв'язок з практикою публічного управління.

Серед виявлених позитивних тенденцій заслуговують на увагу такі, як: зростання кількості й помітне переважання за цим показником дисертацій державного рівня, а також тих, що спрямовані на вирішення проблем і завдань державотворення; зростання рівня тематичного різноманіття та зв'язку з практикою; зменшення кількості робіт широкого профілю (державна політика) та їх дублювання за тематикою; суттєве зменшення відсотку непрофільного консультування докторських дисертацій та керівництва кандидатськими дисертаціями; активна робота нових спеціалізованих вчених рад на фоні збереження лідерства Національної академії державного управління при Президентіві України та її регіональних інститутів з державного управління за більшістю з розглянутих показників.

У той же час, значно рідше але ще зустрічаються прояви низької якості захищених дисертацій. Недопущення таких випадків має відбуватися насамперед шляхом посилення принциповості та професіоналізму спеціалізованих вчених рад як під час засідань, так і вже на стадії прийому робіт до захисту. Ради слід повернути до їх головного призначення – якісної експертизи, а не сесійного виробництва дисертацій. Виходячи з чинного попиту їх вже достатньо. Відтак, можна скоротити кількість засідань та обмежити їх проведення одним засіданням на місяць. На нашу думку, також слід додатково впровадити механізм, схожий на умовну акредитацію освітніх програм, шляхом повернення за рішенням колегії дисертації на виправлення недоліків до спеціалізованої вченої ради з вимогою повторного її захисту не раніше, ніж через рік. З метою не паперового, а реального підвищення практичної корисності більшості дисертаційних досліджень доречно вибір тематики дисертацій здійснювати у прив'язці до конкретних планів законодавчої роботи, розроблення стратегій,

its regional institutes of public administration for most of the indicators considered.

At the same time, there are still some manifestations of low quality of dissertations. The principle and professionalism of specialized scientific councils should become the norm of daily activity. We are encouraged to limit the work of councils to one meeting per month to increase the level of expertise. It is necessary to introduce a mechanism for returning the dissertations by the decision of the collegium of the Ministry of Education and Science to a specialized academic council to correct the shortcomings. Establish a requirement for re-protection of such works within a year. In order to increase the level of connection of dissertation research with the practice of public administration, the author recommends choosing the topic of dissertations in relation to the perspective plans of legislative work, forecasting and strategic planning, and state programming of development of public spheres, industries and territories.

Keywords: *public administration, dynamics, dissertation research, 2015-2019, statistics, trends.*

Received: 13.08.2019

References

1. Pro zatverdzhennia pereliku haluzej nauky, z iakykh mozhe buty prysudzhenyj naukovyj stupin'. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 29.11.1997 No1328 [in Ukrainian].

2. Pro vnesennia zmin i dopovnen' do Pereliku spetsial'nostej, za iakymy provodiatsia zakhyst dysertatsij na zdobuttia naukovykh stupeniv kandydata nauk i doktora nauk, prysudzhennia naukovykh stupeniv i prysvoiennia vchenykh zvan'. Nakaz VAK Ukrainy vid 9 veresnia 2002 r. No 368. [http://www.licasoft.com.ua /component/lica/?view=dir&type=1&base=1&menu=229068&id=224765](http://www.licasoft.com.ua/component/lica/?view=dir&type=1&base=1&menu=229068&id=224765) [in Ukrainian].

3. Pasport spetsial'nosti 25.00.05 – derzhavne upravlinnia u sferi derzhavnoi bezpeky ta okhorony hromads'koho poriadku. Nakaz Ministerstva osvity i nauky, molodi ta sportu Ukrainy vid 14.09.2011 No 1057. Zareiestrovano v Ministerstvi iustytzii Ukrainy 30.09.2011 No 1133/19871 [in Ukrainian].

4. Bakumenko V. D. (2010). Naukometrychnyj analiz stanovlennia ta rozvytku haluzi nauk «derzhavne upravlinnia» (1997-2009 rr.). Naukovyj visnyk AMU. Serii Upravlinnia, vyp. 3 (13), 2010. S. 11-21 [in Ukrainian].

5. Pro Derzhavnu sluzhbu. Zakon Ukrainy vid 10 hrudnia 2015 roku No 889-VIII iz zminamy, vnesenymy zghidno iz Zakonom No 117-IX vid 19.09.2019. Vidomosti Verkhovnoi Rady (VVR), 2016, No 4, st.43 [in Ukrainian].

6. Zvit pro diial'nist' Natsional'noi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy v 2018 rotsi. – URL: <http://academy.gov.ua/pages/dop/79/files/a473018f-af8d-4fa5-ba11-39b4a680aa1e.pdf> [in Ukrainian].

7. Kniaziev V. M., Bakumenko V. D. (1998). Vid stanovlennia do rozvytku (pro naukovu diial'nist' Akademii na suchasnomu etapi). Visnyk UADU, vyp 2, 1998. S. 10-15 [in Ukrainian].

8. Kniaziev V. M., Bakumenko V. D. (2000). Naukova diial'nist' Ukrain'skoi Akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. Komandor, vyp. 1, 2000. S. 3-7 [in Ukrainian].

9. Lan Z., Anders K. A. (2000). Paradigmatic View of contemporary Public Administration Research: An Empirical Test. Administration & society. 2000. May. Vol. 32. No 2. R.138-165 [in USA].

10. Bakumenko V. D., Beznosenko D. O., Kravchenko S. O., Shtyka L. H. (2002). Do metodolohii formuvannia slovnyka-dovidnyka z derzhavnoho upravlinnia. Visnyk UADU, vyp. 3, 2002. S. 5-16 [in Ukrainian].

11. Motrenko T. V., Bakumenko V. D., Vasyli'eva O. I. (2007). Kontseptual'nyj analiz dyserta-tsijnykh doslidzhen' z derzhavnoho upravlinnia (do 10-richchia haluzi nauky derzhavnoho upravlinnia v Ukraini). Visnyk derzhavnoi sluzhby, vyp. 4. 2007. S. 6-15 [in Ukrainian].

12. Motrenko T. V., Bakumenko V. D., Vasyli'eva O. I. (2009). Tendentsii dysertatsijnykh doslidzhen' z derzhavnoho upravlinnia v konteksti dotrymanna vymoh VAK Ukrainy. Visnyk derzhavnoi sluzhby, vyp. 34, 2009, S. 41-49 [in Ukrainian].

13. Bakumenko V. D., Krasnoruts'kyj O. O., Popov S. A. (2018). Analiz dysertatsijnoi statystyky na etapi stanovlennia vitchyznianoj naukovo haluzi publicznego upravlinnia ta administruvannia. Aktual'ni problemy derzhavnoho upravlinnia : zb. nauk. pr. 2018. Vyp. 4 (76). S. 15-23 [in Ukrainian].

14. Bakumenko V. D. (2011). Analiz stanu ta vyjavlennia problemnykh pytan' dysertatsijnykh rozvidok za spetsial'nistiu 25.00.03 – «derzhavna sluzhba». Naukovi rozvidky z derzhavnoho ta munitsypal'noho upravlinnia 2011, vyp. 2. S. 5-9 [in Ukrainian].

15. Bakumenko V. D., Bashkatov V. M. (2008). Dynamika dysertatsiynykh doslidzhen' mekhanizmiv derzhavnoho upravlinnia za vydamy suspil'noi diial'nosti (2003-2007). Naukovyj visnyk AMU. Seriiia Upravlinnia, vyp. 2 (4), 2008. S. 7-19 [in Ukrainian].

16. Bakumenko V. D., Bakumenko D. V. (2013). Osnovni napriamy ta tendentsii naukovykh rozvidok z derzhavnoho upravlinnia schodo diial'nosti orhaniv vlady. Naukovyj visnyk AMU. Seriiia Upravlinnia, vyp. 4, 2013. S.8-16 [in Ukrainian].

17. Bakumenko V. D., Datsij O. I., Ivanova T. V. (2015). Pokaznyky diial'nosti spetsializovanykh vchenykh rad iz zakhystu dysertatsij z derzhavnoho upravlinnia v Akademii munitsypal'noho upravlinnia. Mater. mizhnar. n. pr. konf. «Suchasni problemy derzhavnoho ta munitsypal'noho upravlinnia» AMU, 2015. Ch.2. S. 7–9 [in Ukrainian].

18. Surmin Yu., Shpyl'ovyy I. (2009). Doktors'ka dysertatsiia z derzhavnoho upravlinnia : metodolohichni problemy. Visnyk NADU, vyp. 3, 2009. S. 287-303 [in Ukrainian].

19. Merezha spetsializovanykh vchenykh rad Natsional'noi akademii
Url: <http://academy.gov.ua/?lang=ukr&tip=dop&tipn=Page&page=189> [in Ukrainian].

20. Vaschenko K. O., Chmyha V. O., Demedyshyna N. I., Tertyshna O. A. (2011). Rozvytok haluzi nauky «Derzhavne upravlinnia» (1996-2011) : informatsijno-analitychni materialy ; za zah. red.. V. V. Tolkovanova, Yu. V. Kovbasiuka. Ternopil' : Ekonomichna dumka, 2011. 251 s. [in Ukrainian].

21. Naukovo-metodolohichni zasady rozvytku haluzi nauky “Derzhavne upravlinnia” : nauk. rozrobka. V. D. Bakumenko, V. D. Bondarenko, L. M. Hohina ta in. ; za zah. red. Yu. P. Surmina, L. I. Zahajnovoi. NADU, 2010. 60 s. [in Ukrainian].

22. Oleksandr Datsii, Valerii Bakumenko, Ivan Dragan (2017). Priorities of Public Administration Science in the Context of Social Transformations: Evidence from Ukraine. International Journal of Economic Perspectives, 2017, Volume 11, Issue 4, 697-701 [in Turkey].

23. Entsyklopedychnyj slovnyk z derzhavnoho upravlinnia. Uklad. : Yu. P. Surmin, V. D. Bakumenko, A. M. Mykhnenko ta in. (2010); za zah. red.. Yu. V. Kovbasiuka, V. P. Troschynskoho, Yu. P. Surmina. NADU, 2010. 820 s. [in Ukrainian].

Відомості про авторів / Information about the Authors

Бакуменко Валерій Данилович: Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка: вул. Алчевських, 44, м. Харків, 61002, Україна

Valery Bakumenko: Doctor of Science in Public Administration, professor Kharkov National Technical University of Agriculture of Petro Vasylenko, Kharkov, Ukraine

ORCID.ORG./0000-0001-7292-637X

E-mail: vdb45@ukr.net